

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 30/2014**

Michał JAROCKI

Modernizacja sił morskich Australii

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

Marynarka wojenna Australii (RAN) dysponuje największym potencjałem operacyjnym w regionie południowego Pacyfiku i Oceanii. Jako taka, stanowi jedno z najważniejszych narzędzi ochrony interesów politycznych i ekonomicznych państwa. Jest zdolna do odpowiedzi na zagrożenia nowego typu, takie jakie piractwo czy terroryzm morski. Poprzez swoje zaangażowanie operacyjne i współpracę z jednostkami morskimi innych państw Azji i Oceanii, ma też duży wpływ na poziom bezpieczeństwa w całym regionie.

Duże zaangażowanie operacyjne i wiek wielu okrętów, wymuszają przeprowadzenie modernizacji technicznej RAN. Wymiana pokoleniowa okrętów, połączona z podniesieniem potencjału bojowego tych zostających w linii oraz wprowadzeniem do służby nowych typów uzbrojenia, jest podstawowym warunkiem utrzymania pozycji marynarki wojennej Australii w regionie oraz jej potencjału operacyjnego.

Działania te będą wymagały opracowania szczegółowych i realistycznych planów zakupowych. Powinny one koncentrować się nie tylko na samej wymianie okrętów opartej o ich wiek, ale przede wszystkim na wyborze platform, które będą w stanie odpowiadać zagrożeniom nowego typu i wymaganiom ciągle zmieniającego się pola walki. Ochrona interesów politycznych i ekonomicznych Australii nie będzie możliwa, jeśli programy modernizacyjne okażą się nazbyt ambitne, a przez to niemożliwe do zrealizowania, czasochłonne lub kosztowne.

Niedoskonałość rodzimego przemysłu zbrojeniowego, wymusi na Australijczykach zaangażowanie w modernizację techniczną RAN producentów zza granicy. Władze będą musiały wybrać taki model współpracy przedsiębiorstw lokalnych z zewnętrznymi, aby zagwarantować pełną, terminową i zgodną z budżetem realizację wszystkich programów zbrojeniowych. Od tempa wprowadzania do służby nowych jednostek oraz jakości ich wykonania, uzależniony jest bowiem interes polityczny i ekonomiczny państwa.

Uwarunkowania

Pod względem potencjału operacyjnego, marynarka wojenna Australii nie ma sobie równych w regionie. Dysponuje 53 okrętami różnych klas i typów, służy w niej ponad 16 000

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

oficerów, marynarzy i cywilnych pracowników wojska. Wyposażenie techniczne oraz personel rozdzielone są między 16 baz wojskowych, rozmieszczonych zarówno na kontynencie, jak i Tasmanii.

Za kontrolę nad otaczającymi Australię akwenami odpowiada 38 jednostek bojowych i okręty pomocnicze. Główny ciężar ochrony wód wyłącznej strefy ekonomicznej i morza terytorialnego tego państwa spoczywa na 12 fregatach rakietowych typu *Adelaide* i *Anzac*, 14 kutrach patrolowych typu *Armidale*, 6 trałowcach typu *Huon* oraz 6 konwencjonalnych okrętach podwodnych typu *Collins*.

W trakcie prowadzonych działań operacyjnych, australijskie okręty wykrywają wszelkie niepożądane zjawiska, takie jak piractwo morskie, terroryzm, przemyt narkotyków lub uzbrojenia oraz nielegalna imigracja. Współpracują też z jednostkami innych państw regionu, podejmując działania zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa statków cywilnych, zwłaszcza handlowych, idących lokalnymi szlakami morskimi.

Szczególnie dużą rolę w ochronie suwerenności Australii nad jej wodami ogrywiają jednostki przystosowane do zwalczania okrętów podwodnych (ZOP). Największą odpowiedzialność za wykrywanie i niszczenie wrogich OP spoczywa więc na okrętach wyposażonych w odpowiednie środki obserwacji i analizy otoczenia, uzbrojenie (np. torpedy) oraz śmigłowce morskie, w tym S-70B-2 *Seahawk* oraz wprowadzane dopiero do służby MH-60R *Romeo*.

Działania te koordynowane są m.in. przez dowództwo *Operacji Resolute*. Każdorazowo ma ono do dyspozycji około 800-osobowy personel RAN, wykonujący swe działania na wodzie, lądzie i w powietrzu. Australijczycy obejmują swą obserwacją około 10 proc. powierzchni Ziemi, w tym wspomniane wody australijskiej wyłącznej strefy ekonomicznej i morza terytorialnego, a poprzez współpracę z regionalnymi sojusznikami także akweny znajdujące się pod ich kontrolą. Ma to olbrzymie znaczenie nie tylko dla bezpieczeństwa militarnego państwa, ale także jego rozwoju ekonomicznego, powiązanego ze swobodą prowadzenia handlu morskiego.

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

Plany

Plany modernizacyjne RAN zakładają uruchomienie kolejnych lub zakończenie już realizowanych programów zakupowych. Ich celem jest zwiększenie potencjału bojowego marynarki wojennej Australii, przy jednoczesnym podniesieniu zaawansowania technologicznego używanego uzbrojenia. Charakter tych programów będzie uzależniony i ściśle powiązany z wymaganiami operacyjnymi tego rodzaju australijskich sił zbrojnych oraz priorytetami przyszłej polityki obronnej państwa, uwzględniającej nie tylko bieżące uwarunkowania geopolityczne, ale też rodzaj przyszłych zagrożeń.

Program modernizacji technicznej i wymiany pokoleniowej uzbrojenia używanego przez RAN trwa już zresztą od kilku lat. Najlepszym tego dowodem jest zakup dwóch nowych okrętów desantowych typu *Canberra*. Jednostki opracowano na podstawie projektu hiszpańskiej *Navantii*, opartego na konstrukcji desantowca typu *Juan Carlos I*, eksploatowanego przez marynarkę wojenną Hiszpanii. Kadłuby powstały na Półwyspie Iberyjskim. Dopusza je *BAE Systems Australia*, który odpowiada jednocześnie za próby morskie jednostek.

Od 2009 roku budowane są też niszczyciele przeciwlotnicze typu *Hobart*. Okręty powstają wysiłkiem konsorcjum *Air Warfare Destroyer Alliance (AWD)*, w skład którego wchodzi Australian Submarine Corporation (ASC), rządowa *Defence Materiel Organisation (DMO)* i *Raytheon Australia*. Podobnie jak w przypadku *Canberry*, projekt *Hobartów* opracowała *Navantia*, opierając go na hiszpańskich fregatach typu *Álvaro de Bazán*.

Same jednostki budowane są przez ASC w Adelajdzie na południu Australii oraz wybranych przez nie podwykonawców, w tym *BAE Systems Australia*. Australijska filia *Raytheona* odpowiada za m.in. za integrację systemów bojowych, w tym pionowych wyrzutni Mk 41 VLS (*Vertical Launch System*). Nadzór nad całym przedsięwzięciem sprawuje z kolei DMO.

Poza już realizowanymi programami, RAN ma w planach kilka innych projektów zakupowych, które zostaną zrealizowane lub przynajmniej zapoczątkowane w ciągu najbliższej dekady. Najważniejszym z nich jest zakup 12 nowych konwencjonalnych okrętów podwodnych. Jednostki zastąpią w linii eksploatowane od połowy lat 90. OP typu *Collins*.

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

Głównym powodem ich wymiany, poza kończącą się trwałością użytkową, jest słaby stan techniczny, mały potencjał bojowy oraz ogólna zawodność konstrukcji.

Projekt, ani tym bardziej producent nowych okrętów, nie został dotąd wybrany. Władze w Canberze skłaniają się do zlecenia budowy nowych OP którejs z zagranicznych stoczni, pod warunkiem włączenia w całe przedsięwzięcie rodzimych przedsiębiorstw zbrojeniowych. Wśród faworytów wyścigu wymienia się m.in. japońskie *Mitsubishi Heavy Industries* i *Kawasaki Shipbuilding Corporation* z ofertą w postaci jednostek typu *Soryu*, używanych przez Japońskie Morskie Siły Samoobrony, niemieckie *ThyssenKrupp Group* (w imieniu spółki zależnej *Howaldtswerke-Deutsche Werft*) z okrętami Typ-216, opartymi na projekcie Typ-214 oraz francuskie DCNS. W grze pozostaje też szwedzki *Saab*, który po przejściu latem br. z rąk wspomnianego TKMS rodzimej stoczni w Kockums, zamierza zaoferować Australijczykom zakup okrętów opartych na projekcie A26.

W planach jest też pozyskanie nowych fregat rakietowych, które zastąpią obecnie eksploatowane jednostki typu *Anzac*. W tym przypadku również wchodzi w grę zlecenie ich budowy producentowi zagranicznemu. W wyścigu o australijskie zlecenie wystartują najprawdopodobniej hiszpańska *Navantia* z okrętami opartymi na projekcie wspomnianych jednostek *Álvaro de Bazán* lub też nowych i dopiero projektowanych jednostek projektu F-110, a także *BAE Systems*, które zamierza zaoferować Canberze zakup okrętów opartych na projekcie fregat Typ 26, budowanych dla Royal Navy w ramach programu *Global Combat Ship*.

Przyczyny zmian

Modernizację techniczną RAN wymuszana kilka czynników. Najbardziej oczywistym jest wiek wielu okrętów. Jednostki typów *Anzac*, *Collins* czy *Adelaide* (które zostaną zastąpione przez *Hobarty*) przyjmowano do służby w latach 80. i 90. ub. wieku. Co za tym idzie, w dużym stopniu uchodzą już za konstrukcje wiekowe, jak na przyjęte w świecie zachodnim standardy, a także mocno wyeksploatowane. To z kolei przekłada się na ich stan techniczny, który wpływa na większą awaryjność oraz potrzebę częstszych i kosztowniejszych przeglądów naprawczych.

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

Trwałość użytkową najstarszych okrętów można co prawda wydłużyć umiarkowanymi nawet modernizacjami technicznymi, jest to jednak działanie doraźne, dające jedynie chwilowe rezultaty. W dłuższej perspektywie górę nadal będzie brał zły stan techniczny, awaryjność i malejący potencjał bojowy okrętów. Co więcej, przedłużanie eksploatacji najbardziej wiekowych jednostek, poprzez ich doposażanie w nowocześniejsze urządzenia obserwacji i analizy pola walki, łączności oraz prowadzenia ognia, nie zawsze gwarantuje, że te w dalszym ciągu będą odpowiadały wymaganiom pola walki, które nieustannie ulegają zmianie.

Wśród najważniejszych wyzwań stojących w najbliższych latach przed RAN, wymienia się przede wszystkim zagrożenia asymetryczne, w tym piractwo i terroryzm morski, przemyt i nielegalną imigrację. Walka z tymi zjawiskami będzie wymagała od marynarki wojennej Australii organizacji większej liczby misji patrolowych, chroniących międzynarodowe szlaki handlowe oraz akweny kontrolowane bezpośrednio przez Australię, a więc wody wyłącznej strefy ekonomicznej oraz morza terytorialnego.

Stąd potrzeba wprowadzenia do służby jednostek o dużym potencjalnie obserwacji i analizy pola walki, cechujących się małym zużyciem paliwa, a tym samym większą autonomicznością. Modernizacja techniczna obecnie eksploatowanych jednostek, zwłaszcza tych przyjmowanych do służby przed 30 laty, nie zawsze gwarantuje zwiększenie ich efektywności operacyjnej w stopniu wymaganym przez użytkownika, ani tym bardziej odpowiadania zmieniającym się z czasem wymaganiom pola walki. Co więcej, pogarszający się stan techniczny i malejący potencjał operacyjny australijskich jednostek, może ograniczać z czasem ich zdolność do współdziałania z okrętami innych państw. To z kolei stwarza ryzyko osłabienia pozycji RAN w strukturze danej koalicji wojskowych oraz ogólną możliwość współpracy z sojusznikami w ramach coraz bardziej powszechnych wielonarodowych operacji morskich, walczących w ostatnich latach m.in. z problemem piractwa morskiego.

Rosnące zaangażowanie operacyjne RAN w działania bojowe prowadzone z dala od własnych wybrzeży, wymusza na australijskich okrętach prezentowanie większego potencjału operacyjnego, postrzeganego zwłaszcza w kategoriach autonomiczności, niezawodności technicznej, możliwości samodzielnego patrolowania wybranych akwenów i reagowania na

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

wykryte przypadki piractwa lub terroryzmu morskiego. Niezbędna jest też możliwość szybkiego doposażenia jednostek w zużyte uzbrojenie i wyposażenie pokładowe, a także zapasy prowiantu dla załogi, co wiąże się z potrzebą dysponowania odpowiednimi środkami transportu morskiego.

Zagrożenia dla modernizacji

Realizacja tak ambitnych programów zakupowych RAN narażona jest na szereg zagrożeń, które mogą utrudnić przeprowadzenie całego przedsięwzięcia, opóźniając wprowadzanie do służby kolejnych jednostek lub też ograniczając ich ostateczną liczbę. Jednym z głównych wyzwań dla MW Australii będzie opracowanie możliwych do zaakceptowania przez opinię publiczną, ale przede wszystkim realnych pod względem fiskalnym, budżetów poszczególnych planów zbrojeniowych. Pozyskanie nowych okrętów musi bowiem mieć realne podstawy finansowe. Te zaś będą uzależnione od kondycji finansowej państwa.

Ciągłość finansowania programów zakupowych RAN jest tym bardziej istotna, że w przypadku ambitnych planów zbrojeniowych niemal zawsze występuje ryzyko komplikacji. Najczęściej przejawiają się one opóźnieniami w budowie okrętów, wynikającymi np. z wprowadzenia zmian do oryginalnego projektu okrętów lub też złym nadzorem nad prowadzonymi pracami. Opóźnienia przekładają się z kolei na przekroczenie zakładanego budżetu przedsięwzięcia. O tym, że w przypadku Australii ryzyko wystąpienia podobnych problemów jest duże, świadczą doświadczenia z dotychczasowej budowy wspomnianych *Hobartów*. Zapoczątkowany w 2009 roku program zakładał, że pierwszy z okrętów znajdzie się w linii już w grudniu 2014 roku. Kolejne miały zaś dołączyć do niego w ciągu następnych 3 lat. Koszt budowy jednostek miał wynieść 8,4 mld AUD. Dziś wiadomo już, że opóźnienia w dostawie niszczycieli wyniosą co najmniej 2 lata. Co więcej, kosztorys programu przekroczone już o 500 mln AUD. Powodem jest przede wszystkim zła organizacja pracy na terenie stoczni w Adelajdzie, a także nieodpowiednia kontrola DMO nad całym przedsięwzięciem. Sytuacja stała się na tyle problematyczna, że o pomoc w dalszej realizacji programu zakupowego poproszono *Navantię*. Hiszpańskie przedsiębiorstwo zaangażowało

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

w cały program swoich przedstawicieli, którzy mają wykryć popełnione dotąd błędy oraz pomóc w ich eliminacji.

Dużym zagrożeniem dla powodzenia wielu programów zakupowych RAN może też być kondycja rodzimych przedsiębiorstw stoczniowych. Mimo, że włączanie lokalnych producentów w programy zbrojeniowe sił zbrojnych Australii ma ogromne znaczenie dla gospodarki tego państwa, ryzyko jakie niesie za sobą taka praktyka jest bardzo duże. Nieprzystosowane technologicznie, dysponujące relatywnie małym doświadczeniem australijskie przedsiębiorstwa nie gwarantują bowiem terminowej i zgodnej z przyjętym kosztorysem realizacji poszczególnych zleceń.

To z kolei może doprowadzić do sytuacji, w której dalsza budowa wybranych typów okrętów będzie wymagała dodatkowych nakładów finansowych, przy jednoczesnym spowolnieniu dostaw. Marynarka wojenna Australii będzie wówczas zmuszona do dalszej eksploatacji znajdujących się już w linii jednostek. Mając na uwadze ich wiek, stan techniczny i potrzebę modernizacji połączonej z wydłużeniem trwałości użytkowej, taka sytuacja doprowadzi do kolejnych kosztownych inwestycji zbrojeniowych, które jednocześnie mogą zagrozić utrzymaniu wymaganego potencjału operacyjnego floty, a co za tym idzie także i poziomowi ochrony australijskich interesów morskich.

Szansę na skuteczną i efektywną realizację programów zakupowych RAN daje w obecnej sytuacji zaangażowanie zagranicznych przedsiębiorstw zbrojeniowych. Takie rozwiązanie, choć mocno krytykowane przez rodzimych producentów i nie do końca opłacalne pod względem fiskalnym, czyni terminową i zgodną z kosztorysem budowę okrętów, a co za tym idzie, sprawną realizację planów zbrojeniowych marynarki wojennej Australii za bardziej prawdopodobną.

Zaangażowanie obcych producentów w budowę okrętów RAN może przybrać wieloraki charakter. W przypadku najbardziej ambitnych i zaawansowanych technologicznie programów, w tym np., budowy serii konwencjonalnych OP lub fregat rakietowych, Canberra mogłaby zlecić ich dostawę przedsiębiorstwom zza granicy, przy relatywnie skromnym udziale lokalnych stoczni i poddostawców, odpowiadających za doposażenie jednostek w wymagane przez marynarkę wojenną urządzenia.

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

W przypadku programów zakupowych o mniejszym stopniu ryzyka, zagraniczni producenci mogliby zdecydować się na lokalną produkcję okrętów, przy użyciu infrastruktury stoczniowej miejscowych przedsiębiorstw, na zasadzie transferu technologii. Zaangażowanie rodzimego sektora stoczniowego byłoby w tym przypadku dużo większe. Przedsiębiorcy zagraniczni zachowaliby jednocześnie kontrolę nad całym przedsięwzięciem, co pozwoliłoby na utrzymanie wymaganego tempa prac oraz założonego kosztorysu.

Wnioski

- Utrzymanie potencjału bojowego marynarki wojennej Australii będzie wymagało modernizacji technicznej i wymiany pokoleniowej używanego przez nią uzbrojenia. Zmieniające się wymagania pola walki zmuszą RAN do wprowadzenia do służby nowych, bardziej wydajnych i uniwersalnych jednostek. Powinny one cechować się mniejszym zużyciem energii, większą autonomicznością i zdolnością do współpracy z okrętami sojuszniczymi.
- Realizacja tego zadania musi opierać się o serię realnych programów zakupowych, uwzględniających wymagania techniczne RAN oraz zdolności budżetowe państwa. Plany zbrojeniowe powinny uwzględniać nie tylko obecne wymagania pola walki, ale również ich tendencję do zmian. Tym samym, nowe jednostki winny być platformami modułowymi, przystosowanymi do doposażania w urządzenia bojowe i obserwacyjne odpowiadające aktualnym zapotrzebowaniem operacyjnym. Uniwersalność jednostek podniesie ich potencjał bojowy i zdolności operacyjne.
- Programy zakupowe RAN będą realizowane przy współpracy lokalnego przemysłu zbrojeniowego z partnerami z zagranicy. Niezbędne okaże się bowiem połączenie doświadczenia i zaawansowania technologicznego producentów zewnętrznych z mocą produkcyjną australijskich zakładów stoczniowych. Pozwoli to na uniknięcie niepotrzebnych opóźnień i przekraczanie budżetu. Jednocześnie, da szansę lokalnym przedsiębiorstwom stoczniowym na zdobycie niezbędnego doświadczenia, które może ułatwić im dalszy rozwój.

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

---

*Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !*

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa

Tel. +48 22 622 66 33
Tel. +48 22 622 66 03
Fax: +48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 30/2014

Modernizacja sił morskich Australii

Autor: Michał Jarocki

Ekspert Fundacji *Amicus Europae*, Centrum Studiów Polska-Azja, Instytutu Jagiellońskiego oraz Europejskiego Centrum Analiz Geopolitycznych. Członek redakcji magazynu „Stosunki Międzynarodowe” i portalu Geopolityka.net. Doktorant w ISP PAN/Collegium Civitas. Specjalizuje się w problemach regionu Arktyki oraz strategicznych aspektach azjatyckiego systemu bezpieczeństwa.

Modernizacja sił morskich Australii

FAE Policy Paper nr 30/2014

Michał Jarocki

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPÆ** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.